

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра сучасної та бальної хореографії

Силабус
навчальної дисципліни
«МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань — 02 Культура і мистецтво
Спеціальність — 024 Хореографія
Освітньо-професійна програма — Бальна хореографія
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Основний компонент
Мова викладання - українська

Харків, 2024

Розробник:
старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії

Олександра Широковська

Мова навчання: українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри сучасної та бальної хореографії
Протокол №1 від «20» серпня 2024 р.

Зміни до силабусу затверджено на засіданні кафедри сучасної та бальної хореографії
Протокол №5 від «28» жовтня 2024 р.

Завідувач кафедри
сучасної та бальної хореографії, доцент
кандидат мистецтвознавства

Наталія СЕМЕНОВА

Силабус затверджено на засіданні ради факультету хореографічного мистецтва
Протокол №1 від «26» серпня 2024 р.

Зміни до силабусу затверджено на засіданні ради факультету хореографічного мистецтва
Протокол №4 від «29» жовтня 2024 р.

Голова ради ФХМ
декан факультету
хореографічного мистецтва, доцент,
кандидат мистецтвознавства

Ірина МОСТОВА

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

1	Назва курсу	Мистецтво балетмейстера
2	Викладач	 <p>Олександра Широковська</p> <p>https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/hm/sbh/shirokovskaya.html</p>
3	Контактні дані викладача (телефон та e-mail)	<p>Широковська О.М. oleksandra_shirokovska@xdak.ukr.education shirokovskaya_aleks@ukr.net</p> <p>+38 050 634 19 28</p>
4	Інформації про консультації	<p>код курсу в Classroom</p> <p>2 курс БХ ДФН k2nf4pl</p> <p>3 курс БХ ДФН lbhnamz</p> <p>2 курс БХ ЗФН eibtdp2</p> <p>3 курс БХ ЗФН f6tw5sd</p> <p>4 курс БХ ЗФН 7ptsqqr</p> <p>онлайн-консультації – час за узгодженням здобувача вищої освіти та викладача</p>
5	Логіка вивчення курсу	<p>Пререквізити. Вивчення дисципліни “Мистецтво балетмейстера” базується на загальних знаннях основ бального танцю та узгоджується з отриманням практичних навичок під час вивчення курсів «Європейський бальний танець та методика його викладання», «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Класичний танець та методика його викладання».</p> <p>Постреквізити. Засвоєні на достатньому рівні знання та вміння дозволять створювати авторські хореографічні твори, на основі та з застосуванням</p>

	виражальних засобів бального танцю, допомагають розкрити індивідуальність кожного студента.
--	---

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Курс «*Мистецтво балетмейстера*» націлен на підготовку здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура та мистецтво» спеціальності 02 «Хореографія». Засвоєнню дисципліни передують опанування методики виконання рухів європейського, латиноамериканського танцю, удосконалення виконавської майстерності через практичні завдання, що виконуються на фахових дисциплінах

Зазначена дисципліна передбачає розвиток балетмейстерських навчок, необхідних для професійної хореографічної діяльності не тільки в межах України, а й в міжнародному контексті. Програма курсу орієнтована на здобуття та вдосконалення навичок професійної діяльності, розуміння та вміння використовувати матеріали фахового спрямування, а також на формування ділової та професійної міжкультурної компетентності. Курс сприяє розвитку важливих для хореографів навичок професійного спілкування, що дозволяє підвищити їхню конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці та розширює можливості для професійного росту.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Курс «Мистецтво балетмейстера» сприяє професійному зростанню балетмейстерів бальної хореографії. Метою курсу «Мистецтво балетмейстера» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура та мистецтво» спеціальності 024 «Хореографія» є підготовка висококваліфікованих фахівців, що володіють мистецтвом створення танцю, та виховання професійно грамотних балетмейстерів, керівників колективу бальної хореографії

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ

СК03 Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

СК04 Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК07 Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК09. Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

СК10 Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

СК11 Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

4. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР08 Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.
ПР09 Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно категоріальним апаратом.
ПР10 Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.
ПР13 Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.
ПР14 Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.
ПР16 Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської організаційної діяльності.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	<i>Основна освітня компонента</i>
Формат курсу	<i>Денна/заочна форма навчання, 1-8 семестри</i>
Обсяг курсу	Кількість кредитів – 24 Загальна кількість годин – 720 <i>Аудиторних</i> Денна форма навчання – 240 Заочна форма навчання -96 <i>Самостійної роботи здобувача</i> Денна форма – 480 Заочна форма навчання -624
Технічне і програмне забезпечення	Проектор мультимедійний Ben QMX808 ST, інтерактивна дошка Тесло WC (введення у експлуатацію – 2020 р.). колонки Sven BF21R 2015 р.; основна сцена (ауд 14. корпус 1), репетиційна зала 1 (ауд. 66, корпус 1); репетиційна зала 2 (ауд. 9, корпус 1) - у разі навчального процесу офлайн. Classroom, Meet у корпоративному освітньому сервісі Google Workspace for Education у разі навчального процесу онлайн.
Форми, види навчальних занять та +методи навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи. Види: лекції, практичні, індивідуальні заняття Методи: словесні (розповідь, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація), методи стимулювання і мотивації
Поточний контроль	Опитування, виконання практичних завдань, виконання самостійних завдань.
Підсумковий контроль	Залік, екзамен
Політика курсу	Умовами опанування навчальної дисципліни «Мистецтво балетмейстера» є: <ul style="list-style-type: none"> ● систематичне виконання усіх поставлених завдань; ● дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ● дотримання академічної доброчесності (інформація щодо

	<p>академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html);</p> <ul style="list-style-type: none"> • запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb2_2.pdf) • невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvk_s2.pdf) • визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf)
--	---

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

№ з/п	Назва розділів та тем	Усього	Лекції	Практ.	Інд. зан.	Сам. роб.
			дфн/зфн	дфн/зфн	дфн	дфн/зфн
1 КУРС 1 СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 1. Введення в предмет «Мистецтво балетмейстера»						
1.	Мета і завдання курсу «Мистецтво балетмейстера».	3	1/0,2			2/2,8
2.	Балетмейстер і сфера його творчої діяльності.	3	1/0,2			2/2,8
3.	Балетмейстерська школа ХДАК.	3	1/0,2			2/2,8
4.	Мистецтво хореографії.	3	1/0,2			2/2,8
РОЗДІЛ 2. Особливості роботи балетмейстера над створенням танцювального номеру						
5.	Музика в хореографії	9	1/0,2	2/1		6/7,8
6.	Драматургічні та композиційні основи хореографічного твору	9	1/0,2	2/1		6/7,8
7.	Хореографічний образ.	9	1/0,2	2/2		6/6,8

8.	Створення хореографічних етюдів.	3	1/0,2			2/2,8
9.	Теоретичні аспекти створення хореографії для дітей.	3	1/0,2			2/2,8
10.	Композиційно-постановчий план.	21	1/0,2	4/2	2	14/18,8
11.	Основи постановчої та репетиційної роботи.	6		2/1		4/5
12.	Характерні особливості безсюжетного концертного номеру за законами драматургії.	3	1/0,5			2/2,5
13.	Сцена, її оформлення. Робота балетмейстера з художником сцени, декоратором, гримером, костюмером, освітлювачем.	9	1/0,5	2/1		6/7,5
14.	Характерні особливості сюжетного танцю у хореографії.	3	1/0,5			2/2,5
15.	Створення танців малих форм.	3	1/0,5			2/2,5
	Усього за семестр	90	14/4	14/8	2	60/78
1 КУРС 2 СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 3. Композиційні малюнки та композиційні переходи						
16.	Стилізація народної хореографії до сучасних танцювальних напрямів.	6	2/1			4/5
17.	Фламенко, як першооснова танцю пасодобль	6	2/1			4/5
18.	Танець на малюнок	18	4/2		2	12/16
19.	Створення та постановка танцю на малюнок	60		20/8		40/52
	Усього за семестр	90	8/4	20/8	2	60/78
2 КУРС 3 СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 4. Створення танцювальних конкурсних композицій, основи постановчої та репетиційної роботи						
20.	Класифікація основних рухів латиноамериканських та європейських бальних танців згідно рівня їх складності.	15	4/1		1	10/14
21.	Правила по фігурах для класифікаційних категорій виконавців бальних танців. Основні принципи створення конкурсних композицій бального танцю	15	4/1		1	10/14
22.	Створення конкурсної композиції з латиноамериканських бальних танців рівня fellow	30		10/4		20/26
23.	Створення конкурсної композиції з європейських бальних танців рівня fellow	30		10/6		20/24
	Усього за семестр	90	8/2	20/10	2	60/78

2 КУРС 4 СЕМЕСТР						
24.	Історія чемпіонатів світу з бального танцю.	6	2/0,5			4/5,5
25.	Створення конкурсної композиції з латиноамериканських бальних танців рівня freestyle	42	2/0,5	11/4	1	28/37,5
26.	Створення конкурсної композицій з європейських бальних танців рівня freestyle	42	2/1	11/6	1	28/45
Усього за семестр		90	6/2	22/10	2	60/78
3 КУРС 5 СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 5. Драматургічні основи хореографічного твору						
27.	Видатні балетмейстери бального танцю України	6	2/1			4/5
28.	Написання композиційно-постановчого плану.	21	4/1	2/2	1	14/18
29.	Створення безсюжетного концертного номеру за законами драматургії.	63		20/8	1	42/55
Усього за семестр		90	6/2	22/10	2	60/78
3 КУРС 6 СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 6. Секвей. Основні вимоги до створення. Основні принципи практичної роботи з виконавцями хореографічного номеру секвей.						
30.	Найбільш популярна в бальних танцях форма хореографічних постановок – секвей та прийоми його побудови.	18	6/2			12/16
31.	Створення хореографічного номеру секвей на основі лексики європейського або латиноамериканського бального танцю	72		22/10	2	48/62
Усього за семестр		90	6/2	22/10	2	60/78
4 КУРС 7 СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 7. Сюжетний танець. Практичне втілення сюжету засобами хореографії.						
32.	Сюжетний танець. Створення танців малих форм.	18	6/2			12/16
33.	Написання композиційно-постановчого плану сюжетного танцю.	6		2/2		4/4
34.	Створення сюжетного танцю	66		20/8	2	44/58
Усього за семестр		90	6/2	22/10	2	60/78
4 КУРС 8 СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 8. Формейшен. Основні вимоги до створення. Основні принципи практичної роботи з виконавцями хореографічного номеру формейшен						
35.	Формейшен окремий пласт професійної діяльності балетмейстера бальної	12	4/2			8/10

	хореографії. Видатні колективи світу з формейшен.					
36.	Написання композиційно постановчого плану розгорнутої хореографічної композиції (або формейшену).	15		4/2	1	10/13
37.	Створення розгорнутої. Хореографічної композиції (або формейшену)	63		20/8	1	42/55
	Усього за семестр	90		4/2	2	60/78
	РАЗОМ за 8 семестрів	720		58/20	16	480/624

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка знань та умінь студентів з дисципліни здійснюється за даними поточного та підсумкового контролю.

Форми контролю

№	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Контроль теоретичної та практичної підготовки під час проведення навчальних занять: усне опитування, виконання практичних завдання, доповідь (з презентацією), виконання смостійних завдань)
2.	Підсумковий контроль	Залік: тестова перевірка теоретичних знань (20 балів), практична демонстрація хореографічного твору(20 балів). Екзамен: тестова перевірка теоретичних знань (20 балів), практична демонстрація хореографічного твору(20 балів).

Дедлайни. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до 75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Розподіл балів за методами поточного контролю:

- виконання практичного завдання — 1-40
- усне опитування — 2-5 бали
- підготовка та виступ з презентацією — 1-10
- самостійна робота 1-5
- зарахування результатів неформальної освіти – за рішенням кафедри на основі заяви здобувача та наданих даних (до 10% загальної кількості балів, відведених на поточний контроль).

* У якості теми презентації рекомендується самостійно обирати тему, яка відповідає змісту тематичного плану.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Залік — до 60 балів

Екзамен — до 60 балів

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

1 курс 1 семестр

РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2											Зал.	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
3	3	3	3	5	5	5	3	3	5	6	3	7	3	3	40	100

1 курс 2 семестр

РОЗДІЛ 3				ЕКЗАМЕН			Сума
T16	T17	T18	T19	практичний показ		тест	
5	5	10	40	1-20		<i>max 20</i>	100

2 курс 3 семестр

РОЗДІЛ 4				ЕКЗАМЕН			Сума
T20	T21	T22	T23	практичний показ		тест	
10	10	20	20	1-20		<i>max 20</i>	100

2 курс 4 семестр

РОЗДІЛ 4			ЕКЗАМЕН			Сума
T24	T25	T26	практичний показ		тест	
10	10	40	1-20		<i>max 20</i>	100

3 курс 5 семестр

РОЗДІЛ 5			ЗАЛІК			Сума
T27	T28	T29	практичний показ		тест	
10	10	40	1-20		<i>max 20</i>	100

3 курс 6 семестр

РОЗДІЛ 6		ЕКЗАМЕН			Сума
T30	T31	практичний показ		тест	
20	40	1-20		<i>max 20</i>	100

4 курс 7 семестр

РОЗДІЛ 7			ЗАЛІК			Сума
T32	T33	T34	практичний показ		тест	
10	10	40	1-20		<i>max 20</i>	100

4 курс 8 семестр

РОЗДІЛ 8			ЕКЗАМЕН			Сума
T35	T36	T37	практичний показ		тест	
10	10	40	1-20		<i>max 20</i>	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

(денна форма)

№ з/п	Назва теми	Хід виконання роботи(питання, які будуть розглянуті на занятті)	Рекомендова на література	Кількість балів, яку може отримати здобувач
1	Тема 5. Музика в хореографії	Завдання 1. Єдність руху і музики в її елементарній формі на початковому етапі навчання. Завдання 2. Організація рухів в умовах певного темпу і ритму, поступове ускладнення музичного оформлення відповідно до розвитку рухів і вправ. Завдання 3. Різноманітність форм взаємозв'язку музики і танцю.	9,8	5
2	Тема 6. Драматургічні та композиційні основи хореографічного твору	Завдання 1. Провести драматургічний аналіз запропонованих викладачем хореографічних творів Завдання 2. Провести композиційний аналіз запропонованих	1-8	5

		викладачем хореографічних творів		
3	Тема 7. Хореографічний образ.	Завдання 1. Визначити хореографічні образи, необхідні для сюжетного танцю Завдання 2. Створити хореографічний текст, який буде характеризувати образ Завдання 3. Створити лейттеми для хореографічних образів	4,5,7	5
4	Тема 10. Композиційно-постановчий план.	Завдання 1. Визначити тему та ідею номеру Завдання 2. Створити композиційний план	8,9	5
5	Тема 11. Основи постановчої та репетиційної роботи	Завдання 1. Відпрацювання танцювальні комбінації. Уточнення виконання рухів. Завдання 2. Перевірити композиційні перебудови виконавців, зробивши зауваження щодо слідкування за гармонійність їх виконання Завдання 3. Допомогти виконавцям у засвоєнні манери та характеру виконання	5-10	6
6	Тема 13. Сцена, її оформлення. Робота балетмейстера з художником сцени, декоратором, гримером, костюмером, освітлювачем.	Завдання 1. Вибрати тип сценічного майданчика (глибинна сцена-коробка, сцена-арена, бальний зал і т.д.) і розташування місць для глядачів в залежності від типу хореографічної вистави Завдання 2. Вибрати сценографію в залежності від теми, ідеї, змісту вистави. Завдання 3. Вибрати сценографію в залежності	1,2,8,15	7

		<p>від віку виконавців і глядачів.</p> <p>Завдання 4. Вибрати сценографію та зберегти історичну та стильову правдоподібність</p> <p>Завдання 5. Виділити зони зорового сприйняття на сцені в залежності від типу хореографічної вистави</p> <p>Завдання 6. Намалювати ескіз сцени для хореографічної вистави</p> <p>Завдання 7. Продумати світлове оформлення вистави</p>		
7	Тема 19. Створення та постановка танцю на малюнок	<p>Завдання 1. Вивчити різновиди танцювальних малюнків:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Навести приклади кругових малюнків (простих, складних, симетричних, асиметричних, однопланових та багатопланових). Показати варіанти їх розвитку. Показати розвиток кругових малюнків на виконавцях. - Навести приклади лінійних малюнків (простих, складних, симетричних, асиметричних, однопланових та багатопланових). Показати варіанти їх розвитку. - Показати розвиток лінійних малюнків на виконавцях. 	8,12,15	40

		<p>Завдання 2. Скласти композиційно-постановчий план номеру</p> <p>Завдання 3. Підготувати фонограму</p> <p>Завдання 4. Домогтися, щоб малюнок танцю найбільш повно висловлював ту думку, настрій і той характер, які закладені в номері</p> <p>Завдання 5. Розвести танець на виконавців</p> <p>Завдання 6. Перевірити побудову танцювального малюнку з різних точок глядацького залу, і при необхідності внести певні корективи.</p> <p>Завдання 7. Відпрацювати танцювальні комбінації та рухи з виконавцями, проробити манеру та синхронність виконання</p>		
8	Тема 22. Створення конкурсної композиції з латиноамериканських бальних танців рівня <i>fellow</i>	<p>Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел підготувати композиції з наступних танців:</p> <p>Ча-ча-ча</p> <p>Самба</p> <p>Румба</p> <p>Пасодобль</p> <p>Джайв</p> <p>Завдання 2. Вивчити коректні з'єднання фігур в конкурсній композиції, згідно списку попередніх та наступних фігур</p>	12,15	20

		<p>Завдання 3. Перевірити музичну органічність композицій</p> <p>Завдання 4. Продумати вірне композиційне рівняння виконавців під час танцю</p> <p>Завдання 5. Продумати ведіння партнером партнерки, позиції пари, які будуть використовуватись під час виконання танцю</p>		
9	Тема 23. Створення конкурсної композиції з європейських бальних танців рівня <i>fellow</i> .	<p>Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел підготувати композиції з наступних танців:</p> <p>Повільний вальс</p> <p>Танго</p> <p>Віденський вальс</p> <p>Повільний фокстрот</p> <p>Швидкий фокстрот(квікстеп)</p> <p>Завдання 2. Вивчити коректні з'єднання фігур в конкурсній композиції, згідно списку попередніх та наступних фігур</p> <p>Завдання 3. Перевірити музичну органічність композицій</p> <p>Завдання 4. Продумати вірне композиційне рівняння виконавців під час танцю</p> <p>Завдання 5. Упорядкувати рухи композиції згідно довгої та короткої ліній танцю, та переходів з однієї на іншу. Підготувати перелік</p>	12,15	20

		фігур, з допомогою яких можна змінювати рух пари і виконувати композицію варіативно (<i>floorcraft</i>)		
10	Тема 25. Створення конкурсної композиції з латиноамериканських бальних танців рівня <i>freestyle</i>	<p>Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел та відеоматеріалів підготувати композиції з наступних танців:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ча-ча-ча 2) Самба 3) Румба 4) Пасодобль 5) Джайв <p>Завдання 2. Перевірити музичну органічність композицій, грамотність відображення музики, її акцентів</p> <p>Завдання 3. Гармонійно поєднати елементи з великим переміщенням і без нього</p> <p>Завдання 4. Врахувати відповідність фізичним можливостям танцюристів і їх рівнем підготовки</p> <p>Завдання 5. Проконтролювати відповідність особливостям партнерів, наприклад ростовим</p> <p>Завдання 6. Продумати акробатичні елементи, підтримки та пози, які є необхідність використати в композиції</p> <p>Завдання 7. Вивчити рухи з інших видів</p>	12,15	10

		хореографії, які будуть використовуватись в композиціях		
11	Тема 26. Створення конкурсної композиції з європейських бальних танців рівня <i>freestyle</i>	<p>Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел та відеоматеріалів підготувати композиції з наступних танців:</p> <p>Повільний вальс</p> <p>Танго</p> <p>Віденський вальс</p> <p>Повільний фокстрот</p> <p>Швидкий фокстрот(квікстеп)</p> <p>Завдання 2. Вивчити коректні з'єднання фігур в конкурсній композиції, згідно списку попередніх та наступних фігур</p> <p>Завдання 3. Перевірити музичну органічність композицій</p> <p>Завдання 4. Продумати вірне композиційне рівняння виконавців під час танцю</p> <p>Завдання 5. Упорядкувати рухи композиції згідно довгої та короткої ліній танцю, та переходів з однієї на іншу. Підготувати перелік фігур, з допомогою яких можна змінювати рух пари і виконувати композицію варіативно (<i>floorcraft</i>)</p> <p>Завдання 6. Перевірити співвідношення стаціонарних, прогресивних і обертальних фігур</p>	12,15	40

12	Тема 28. Написання композиційно-постановчого плану безсюжетного концертного номеру за законами драматургії.	Завдання 1. Визначити тему та ідею номеру Завдання 2. Зробити музичний аналіз Завдання 3. Створити композиційний план згідно його складових частин	8,9,15	10
13	Тема 29. Створення безсюжетного концертного номеру за законами драматургії.	Завдання 1. На основі поглибленого вивчення друкованих джерел та відеоматеріалів створити концертний номер, враховуючи наступні питання: -Драматургія хореографічних творів згідно законів сцени, хореографічного розвитку й за законами психології -Підготувати фонограму -Врахувати вплив музики на драматургію номеру Завдання 2. Скласти композиційно-постановчий план Завдання 3. Перевірити основні частини драматургії танцювального номеру і зв'язок між частинами Завдання 4. Розвести номер на виконавців Завдання 5. Відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів і робота з виконавцями над манерою та характером виконання	8,9	40

14	Тема 31. Створення хореографічного номеру секвей на основі лексики європейського або латиноамериканського бального танцю	<p>Завдання 1. Вивчити основні вимоги до створення секвей</p> <p>Завдання 2. Підготувати фонграму</p> <p>Завдання 3. Створити образи виконавців</p> <p>Завдання 4. Продумати драматургію номеру</p> <p>Завдання 5. Створити танцювальний номер секвей на основі лексики латиноамериканського або європейського танцю згідно міжнародних правил і обмежень а також з урахуванням основних принципів драматургії хореографічного номеру, а також з урахуванням рівня виконавської майстерності танцюристів</p> <p>Завдання 6. Розвести номер на виконавців</p> <p>Завдання 7. Відпрацювати танцювальні комбінації, рухи і проробити з виконавцями манеру та характер виконання</p>	8,9	40
15	Тема 33. Написання композиційно-постановчого плану сюжетного танцю.	<p>Завдання 1. Визначити тему та ідею номеру</p> <p>Завдання 2. Розробити сюжетну лінію номеру</p> <p>Завдання 3. Зробити музичний аналіз</p> <p>Завдання 4. Створити композиційний план згідно його складових частин</p>	8.9	10

16	Тема 34. Створення сюжетного танцю	<p>Завдання 1. Аналіз обраних теми та ідеї танцю</p> <p>Завдання 2. Аналіз музичного матеріалу.</p> <p>Завдання 3. Створення хореографічних образів. Лейттеми образів</p> <p>Завдання 4. Розподіл музичних фрагментів між виконавцями.</p> <p>Завдання 5. Створення експозиції, зав'язки, комбінації та композиційні перебудови «розвитку дії», кульмінації і розв'язки. Розведення їх на виконавців.</p> <p>Завдання 6. Створений танець слід записати у схематичній формі фіксуючи музикальний розмір, кількість тактів, музикальну розкладку рухів у відповідності до часток такту.</p> <p>Завдання 7. Аналіз сценічного оформлення танцю, робота над декораціями, костюмами, світовим оформленням, спецефектами</p> <p>Завдання 8. Розучування окремих рухів та комбінацій з виконавцями. З'єднання всіх дійових осіб разом. Відпрацювання номеру під музику.</p>	5-10	40
17	Тема 36. Написання композиційно постановчого плану розгорнутої хореографічної	<p>Завдання 1. Визначити тему та ідею номеру</p> <p>Завдання 2. Розробити сюжетну лінію номеру</p>	8,9,	10

	композиції (або формейшену).	Завдання 3. Зробити музичний аналіз Завдання 4. Створити композиційний план згідно його складових частин Завдання 5. Створити танцювальні малюнки		
18	Тема 37. Створення розгорнутої хореографічної композиції (або формейшену)	Завдання 1. Аналіз обраних теми та ідеї танцю Завдання 2. Аналіз музичного матеріалу. Завдання 3. Створення хореографічних образів. Лейттеми образів Завдання 4. Розподіл музичних фрагментів між виконавцями. Завдання 5. Створення експозиції, зав'язки, комбінації та композиційні перебудови «розвитку дії», кульмінації і розв'язки. Розведення їх на виконавців. Завдання 6. Створений танець слід записати у схематичній формі фіксуючи музикальний розмір, кількість тактів, музикальну розкладку рухів у відповідності до часток такту. Завдання 7. Аналіз сценічного оформлення танцю, робота над декораціями, костюмами, світловим оформленням, спецефектами Завдання 8. Розучування окремих рухів та	3-10	40

		комбінацій з виконавцями. З'єднання всіх дійових осіб разом. Відпрацювання номеру під музику		
--	--	--	--	--

10. ТЕМИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість балів, яку може отримати здобувач
1	Засвоїти поняття, що курс «Мистецтво балетмейстера» є єднанням знань хореографічних та музичних дисциплін навчального плану	1
2	Поглиблено вивчити професійне поняття «балетмейстер», його напрями діяльності	1
3	Ознайомитись з факультетом хореографічного мистецтва ХДАК, з основними принципами та вимогами балетмейстерського навчання на факультеті хореографічного мистецтва.	1
4	Засвоїти поняття, що мистецтво танцю явище не лише художнє, а й цілком суспільне.	1
5	Досконало вивчити принципи і методи використання музики при створенні хореографічного твору.	1
6	Глибоко і досконало вивчити драматургічні і композиційні основи хореографічного твору, поняття хореографічної композиції і єдиного закону сценічної дії – драматургії.	1
7	Досконало вивчити поняття хореографічного образу, його складових	1
8	Вивчити основи складання хореографічних етюдів.	1
9	Ознайомитись з особливостями проведення постановчої та репетиційної роботи з дітьми	1
10	Навчитись основам написання композиційно-постановчого плану	1
11	Засвоїти основні принципи постановчої та репетиційної роботи з виконавцями.	1
12	Вивчити основні принципи постановчої роботи над безсюжетним концертним номером за законами драматургії.	1
13	Засвоїти правила сценічного оформлення хореографічного номеру.	1
14	Зрозуміти характерні особливості сюжетного танцю у хореографії. Навчитись розробляти сюжетну лінію та характеристики героїв,	1

15	Ознайомитись з основами створення танців малих форм.	1
16	Вивчити поняття стилізації народної хореографії до сучасних танцювальних напрямів.	2
17	Засвоїти музикальні, хореографічні, драматургічні основи танцю фламенко	2
18	Поглиблено вивчити види танцювальних малюнків	5
19	Підготувати групову хореографічну композицію з основним завданням – використання різноманітних композиційних малюнків та композиційних переходів	2
20	Опанувати класифікацію основних рухів латиноамериканських та європейських бальних танців згідно рівня їх складності.	3
21	Засвоїти правила по фігурах для класифікаційних категорій виконавців бальних танців. Основні принципи створення конкурсних композицій бального танцю згідно вимог всеукраїнських та міжнародних організацій, які займаються проведенням змагань з бальних танців	2
22	Вивчити коректні з'єднання фігур в конкурсні композиції, згідно списку попередніх та наступних фігур, перевірити музичну, динамічну, композиційну органічність створених танцювальних композицій з латиноамериканських бальних танців	5
23	Вивчити коректні з'єднання фігур в конкурсні композиції, згідно списку попередніх та наступних фігур, перевірити музичну, динамічну, композиційну органічність створених танцювальних композицій з європейських бальних танців	2
24	Вивчити історію чемпіонатів світу з бального танцю. Блекпул. GOC.	2
25	Поглиблено вивчити принципи створення конкурсних композицій латиноамериканських бальних танців рівня <i>freestyle</i>	2
26	Поглиблено вивчити принципи створення конкурсних композицій європейських бальних танців рівня <i>freestyle</i>	2
27	Ознайомитись з творчим шляхом і спадщиною видатних балетмейстерів України	3
28	Досконало засвоїти правила написання та складові частини композиційно-постановчого плану	2
29	Поглиблено вивчити специфіку створення безсюжетного концертного номеру за законами драматургії враховуючи характерні особливості побудови таких номерів та їх взаємозв'язок.	5
30	Глибоко і досконало вивчити найбільш популярну в бальних танцях форму хореографічних постановок – секвей та прийоми його побудови.	2
31	Навчитись створювати танцювальний номер секвей на основі лексики латиноамериканського або європейського танцю згідно міжнародних правил і обмежень а також з урахуванням основних	5

	принципів драматургії хореографічного номеру, а також з урахуванням рівня виконавської майстерності танцюристів	
32	Опанувати поняття «сюжетний танець», «мала форма»	2
33	Закріпити навички написання композиційно-постановчого плану	3
34	Поглиблено вивчити принципи створення сюжетного танцю на основі лексики бального танцю	2
35	Ознайомитись з поняттям «формейшен» в бальній хореографії. Познайомитися з творчою діяльністю видатних колективів світу з Формейшен. Подивитись відеоматеріали з останніх чемпіонатів світу з даної програми.	5
36	Закріпити та розширити навички написання композиційно-постановчого плану	2
37	Сформувати власний досвід постановчої роботи та придбання практичних навичок до створення групових та розгорнутих композицій бальної хореографії	5

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1 курс 1 семестр

1. Мета і завдання дисципліни «Мистецтво балетмейстера» Що вивчає предмет? Визначте складові частини курсу.
2. Відокремте завдання роботи балетмейстера-створювача, балетмейстера-постановника, балетмейстера репетитора.
3. Окресліть навички необхідні балетмейстеру-вигаднику у його роботі.
4. Історія Харківської державної академії культури
5. Б.М. Колногузенко – творчий шлях, хореографічна спадщина
6. Театр народного танцю «Заповіт» репертуар, балетмейстери, солісти
7. Ансамбль сучасного танцю «Естет» репертуар, балетмейстери, солісти
8. Ансамбль бального танцю «Креатив» репертуар, балетмейстери, солісти
9. Визначте напрямки зародження та розвитку мистецтва танцю.
10. Назвати види хореографічного мистецтва. Дати їм характеристику
11. Назвати жанри мистецтва. Дати їм характеристику
12. Жанри, форми, види танцю. Дати характеристику термінів.
13. Проведіть аналіз впливу різноманітних видів мистецтва на роботу балетмейстера. Наведіть приклади.
14. Підбір музичного матеріалу до танцювального номеру
15. Значення музики в ритмічній структурі танцювального номеру.
16. Як залежить танцювальний текст та малюнок від музичного матеріалу?
17. Значення музичного матеріалу в роботі з виховання внутрішньої техніки артистів
18. Розкрити специфіку роботи балетмейстера з акомпаніатором
19. На основі чого композитор створює музику до танцю?
20. Як взаємодіють балетмейстер і композитор?
21. Як проводити аналіз музичного твору?
22. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії
23. Назвати складові частини драматургії за часів давніх цивілізацій
24. З кількох частин драматургії складається сучасний номер? Дати їх характеристику

25. Як застосовуються закони драматургії у танцювальному номері?
26. Як повинні взаємодіяти частини танцювального номеру між собою?
27. Образ художній та образ хореографічний. Образи в художній літературі та порівняння їх з хореографічними образами
28. Художній образ як узагальнене художнє відображення дійсності
29. Драматургія танцювального номеру. Складові частини, їх характеристика, взаємозв'язок між собою.
30. Визначення понять «композиція танцю», «малюнок»
31. Назвати головні композиційні елементи танцю
32. Як створювати хореографічний текст для образів у сюжетному танці?
33. Як відрізняються танці малих форм за кількісним складом виконавців?
34. Методика будови танців малих форм
35. Як повинна проходити робота в дитячому колективі?
36. Як розвивати творчу особистість дитини?
37. Чи повинен відповідати образ характеру дитини?
38. Як розвивати у дітей акторські навички?
39. Класифікація видів мистецтв
40. Жанри театрального мистецтва, характеристика
41. Форми бальної хореографії
42. Композиційно-постановочний план, основні складові та структура
43. Правила сценічного оформлення хореографічної вистави
44. Особливості проведення постановочної роботи в колективі
45. Методичні особливості проведення репетиційної роботи
46. Основні принципи роботи хореографа дитячого колективу
47. Театри опери та балету України, керівники, репертуар
48. Професійна хореографічна освіта в Україні
49. Видатні виконавці та педагоги бального танцю України і світу.

1 курс 2 семестр

50. Як залежить робота балетмейстера від знання фольклору?
51. Поняття «стилю» і «стилізації» в хореографії
52. Джерела хореографічної стилізації
53. Музично-ритмічна основа хореографічного твору. Стилізація в музиці
54. Сценічна обробка та втілення фольклорного матеріалу в сучасній хореографії
55. Творчий внесок видатних балетмейстерів у розвиток української хореографії.
56. Вплив творчості П.П. Вірського на розвиток національної хореографії.
57. П.П. Вірський – реформатор українського-народно сценічного танцю.
58. Спадщина П.П. Вірського як приклад збереження національних традицій, здобутків і подальшого розвитку національного хореографічного мистецтва.
59. Ярослав Чуперчук – феномен гуцульської хореографії.
60. М.М. Вантух – продовжувач справи П.П. Вірського.
61. Хореографічні твори М.М. Вантуха.
62. Життєвий та творчий шлях Б.М. Колногузенка.
63. Особливості композиційної побудови хореографічних творів Б.М. Колногузенка.
64. Література з хореографії Б.М. Колногузенка. Аналіз досліджень.
65. Провідні фестивалі та конкурси з народної хореографії в Україні.
66. Створення та діяльність Національної хореографічної спілки України.
67. Національний балет Грузії ім. Іліко Сухішвілі (історія створення, репертуар, концертна діяльність).
68. Життєвий та творчий шлях народного артиста СРСР – Ігоря Моїсєєва
69. Фламенко як першооснова появи та розвитку танцю Пасодобль

70. Визначення понять «композиція танцю, «малюнок»
71. Назвати головні композиційні елементи танцю
72. Різновиди малюнків. Навести приклади
73. За допомогою яких засобів можуть розвиватись малюнки?
74. Дати характеристику понять «хореографічний текст» та «лексика»
75. Визначити зв'язок хореографічного тексту з малюнками та музичним матеріалом
76. Створення лінійних та кругових малюнків. Варіанти їх розвитку та ускладнень.

2 курс 3 семестр

77. Які основні вимоги до мелодій для змагань з бальних танців?
78. Назвіть види змагань з бального танцю
79. Розкажіть про універсальні правила, складені з урахуванням Правил IDU які приймаються за основу при проведенні змагань серед Ювеналів та класифікаційних груп.
80. Правила складання композицій з європейської та латиноамериканської програми згідно класифікаційних рівнів Початківець, E, D, C клас у всіх вікових категоріях. Дискваліфікація на змаганнях зі спортивних бальних танців.
81. Як розподіляються фігури латиноамериканського та європейського бального танцю згідно рівня складності?
82. Які основні фактори впливу на конкурсні композиції бального танцю?
83. Дати характеристику поняттю «класифікаційні категорії»
84. Які вимоги до створення композицій з європейської програми для класифікаційних категорій?
85. Які вимоги до створення композицій з латиноамериканської програми для класифікаційних категорій?
86. Роз'яснити поняття: динамічна органічність; композиційна органічність; художня образність в змагальній композиції

2 курс 4 семестр

87. Історія виникнення та розвитку танцю європейської програми - повільний вальс
88. Історія виникнення та розвитку танцю європейської програми - танго
89. Історія виникнення та розвитку танцю європейської програми - віденський вальс
90. Історія виникнення та розвитку танцю європейської програми - повільний фокстрот
91. Історія виникнення та розвитку танцю європейської програми - квікстеп
92. Історія виникнення та розвитку танцю латиноамериканської програми - самба
93. Історія виникнення та розвитку танцю латиноамериканської програми - ча-ча-ча
94. Історія виникнення та розвитку танцю латиноамериканської програми - румба
95. Історія виникнення та розвитку танцю латиноамериканської програми - пасодобль
96. Історія виникнення та розвитку танцю латиноамериканської програми - джайв
97. Історія фестивалю в Блекпулі
98. Історія Германського відкритого чемпіонату
99. Кого саме залучають до оцінювання Блекпульського фестивалю?
100. Чемпіони Блекпульського фестивалю?
101. Чемпіони GOC?
102. Хто був організатором першого чемпіонату з бальних танців?
103. Чемпіонати світу з бальних танців. Історія та сьогодення
104. Які вимоги до створення композиції рівня freestyle?
105. Основні особливості та вимоги до створення конкурсних композицій з європейського бального танцю рівня freestyle
106. Основні особливості та вимоги до створення конкурсних композицій з латиноамериканського бального танцю рівня freestyle

107. Особливості репетиційної роботи з виконавцями конкурсних композицій бального танцю

3 курс 5 семестр

108. Фонограми для сценічної обробки бального танцю. Специфіка.
109. Як визначити хореографічний образ в бальній хореографії?
110. Визначте етапи та прийоми створення танців
111. Сучасність бального танцю в Україні
112. В.А.Єлізарова.- керівник театр танцю В.А. Єлізарова. Репертуар, постановки
113. Досягнення О.І.Літвінова. Його внесок в розвиток конкурсного бального танцю в Україні
114. Фонограми для сценічної обробки бального танцю. Специфіка.
115. Хореографічна композиція та її особливості при створенні концертного номеру засобами бального танцю
116. Композиційний план, його складові частини. Окреслити етапи створення композиційного плану до безсюжетного концертного номеру
117. Зазначити художні, музичні, хореографічні прийоми розкриття хореографічної дії
118. Визначити основні форми хореографічних постановок на основі лексики бального танцю.

3 курс 6 семестр

119. Загальна характеристика хореографічних постановок секвей. Основні вимоги створення секвей
120. Секвей -як один з різновидів спортивних танців, а також вид стандартних та латиноамериканських спортивних танців.
121. Які основні вимоги до мелодій для змагань з секвей?
122. Які правила змагань з дисципліни секвей?
123. Секвей – як пластична інтерпретація бального танцю.
124. Чи є обмеження для пар, які переходять у секвей
125. Сюжетної складова, розкриття художнього образу, розкриття постановочної та драматургічної ідеї в секвей
126. Підтримки та переходи в секвей; перебудови між використовуваними фігурами.
Принципи

4 курс 7 семестр

127. Актуальність змісту та балетмейстерського рішення номеру. Його морально-естетичне та виховне значення
128. Важливість гармонії всіх складових номеру
129. Авторський задум як основа створення хореографічного твору
130. Визначить поняття «хореографічна тема». Наведіть приклади з відомих робіт балетмейстерів.
131. Визначить поняття «хореографічний мотив». Наведіть приклади з відомих робіт балетмейстерів.
132. Визначить основні компоненти образного рішення змісту танцю
133. Визначить основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків
134. Танець для двох виконавців: особливості композиційної побудови танцю. Наведіть приклади з відомих робіт балетмейстерів
135. Пантоміма, як окремий вид сценічного мистецтва
136. Специфіка створення образів в сюжетному номері
137. Особливості створення сюжетного групового танцю.

138. Сюжетні та безсюжетні форми хореографії
139. Зміст поняття «сюжет» в літературі та мистецтві
140. Типологія сюжету
141. Види побудови сюжету
142. Основні компоненти розвитку сюжету
143. Дайте визначення поняттям «ситуація», «колізія», «інтрига»
144. Переклад сюжетної основи на язык балетмейстерського задуму
145. Сценічне рішення літературного твору в хореографічних формах
146. Розробка сюжетної лінії у просторі, часі, хореографічних образах
147. Основні складові , за рахунок яких будується сюжетний номер засобами бальної хореографії

4 курс 8 семестр

148. Історія виникнення напряму формейшен
149. Які основні вимоги до мелодій для змагань з формейшен?
150. Програми, з яких проводяться змагання з формейшен
151. Костюм в формейшен
152. Основа композиції формейшен Основні принципи створення композиції формейшен
153. Сольні номери та їх тривалість в формейшен
154. Підтримки в формейшен
155. Чисельний склад ансамблю формейшен
156. Правила суддівства змагань з формейшен на чемпіонатах. Критерії оцінювання
157. Леді формейшен як новий танцювальний напрямок
158. Видатні колективи формейшен України та світу
159. Методика технічної підготовки виконавців формейшен високого рівня
160. Особливості репетиційної роботи з виконавцями формейшен

Питання до ККІ

1. Поняття «Композиція танцю», її головні елементи та їх характеристика
2. Драматургія танцювального номеру, складові частини, їх взаємозв'язок
3. Чемпіонати світу з бальних танців. Історія та сьогодення
4. Особливості побудови малих форм засобами бальної хореографії
5. Характеристика формейшен, основні принципи його композиційної побудови та музичного супроводження
6. Характеристика секвею, основні вимоги до створення та музичного супроводження
7. Організація та проведення концертних виступів, турнірів, змагань, конкурсів, фестивалів хореографічного мистецтва
8. Професійно-педагогічні здібності та особистісні якості, необхідні керівникові хореографічного колективу
9. Основні етапи створення та організації роботи аматорського хореографічного колективу
10. Основні форми хореографічних постановок на основі лексики бального танцю.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова література

1. Голдрич О. Хореографія: основи хореогр. мистецтва, основи композиції танцю / О. Голдрич. Львів: Край, 2003. 160 с.
2. Колногузенко Б. М. Види мистецтв і хореографії : метод. посіб. / Б. М. Колногузенко ; Нац. хореогр. спілка України. 2-ге вид., допов. Харків, 2014. 319 с.
3. Колногузенко Б. М. Хореографічна сюїта [Електронний ресурс] : метод. матеріали з курсу "Мистецтво балетмейстера"/ Б. М. Колногузенко. Харків : ХДАК, 2007. 95 с.
4. Колногузенко Б. М. Хореографічне мистецтво : зб. ст. / Б. М. Колногузенко. Харків : ХДАК, 2008. 222 с.
5. Кривохижа А. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера / А. Кривохижа. —Кіровоград : Центр.-Укр. вид-во, 2012. 172 с.
6. Мистецтво балетмейстера [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни, галузь знань: 02 "Культура і мистецтво", спец.: 024 "Хореогр.", спеціалізація: "Нар. хореогр.", ступінь: "Бакалавр" / Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Колногузенко Б. М., Мостова І. С.]. Харків : ХДАК, 2017. 26 с.
7. Основи композиції та постановки танцю: сучасна тема в хореографії : навч. посіб. / О. В. Лиманська [та ін.]. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2014. 114 с.
8. Рехвіашвілі А. Ю. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. / Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.

Додаткова література

9. Лисенко А. О. Спортивні танці (європейська програма) : навч. посіб. / А. О. Лисенко, О. В. Горбенко. Харків : ФОП Бровін О. В., 2020. 344 с.
10. Hearn G. A Technique of Advanced Standard Ballroom Figures / G. Hearn. London, 2010. 240 p.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Репозиторій ХДАК. – Режим доступу: <http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com/>